

Dissolution of marriage.

D-16

1 Thlalo: Monna a ka se ke a kgaogana le mosadi oa gagoe, fela ba sekile ba ea koa pele ga batsoadi ba bona. Pele ge ba tla thlala-na ba ise kgang koa pele ga batsoadi ba bona. Ge monna a ngongorega ka mosadi o tsoanetse go isa kgang fa pele, ga batsoadi ba mosetsana pele a ise a e ise koa go batsoadi ba gagoe. A ba bolela kafa mosadi a sa utloeng ka teng, gongoe kafa a tsoenyang ka teng. Batsoadi ba mosetsana ba tla botsa mosetsana fa pele ga monna oa gagoe. Ge monna a bolela nnete gongoe a oketsa fela. Mosadi o tla ganetsa fa eseng gona. Ge mosetsana a sa ganetse monna, ba tla raea monna gore a no itsoarele, le mosetsana ba tla mo laea gore ge a tsoenye, monna o tla mo tlogela.

Ge mosadi ntse a tsoenya monna eanong o tla bolela batsoadi ba gagoe gore mosadi oa gagoe ga tseepila, e ka nna mabaka a mantshi a ntse a lebeletse tiro tsa gagoe. Mme ga gona phetogo, ke buile ke lapile x janong. Janong batswadi ba mosimane ba tla botsa mosetsana gore a monna o bua nnete gongoe nyaa. Batsoadi ba mosimane ba tla molela gore a itshoke a ne a buoe le mosadi gongoe tla tloge a a ikothlala. Ge go ntse go sa bonale sepe,

2 mosadi a ntse a tsoenya a fela. Janong mosimane o tla bolela batsoadi ba gagoe gore eanong ga ke thle ke nna lebokankanyetso mosadi eo ga ke thlo ke mmatla o ntenne. Batsoadi ba mosimane ba tla bitsa batsoadi ba mosetsana ba fete ba ba begella kafa mosimane a ngongoregang ka teng. Ge ba se na go x ba bolela ba tla botsa mosimane gore mosadi o mo tsoenya ka eng, o rileng o e ditseng o sentse se se go fedisitseng pelo. Mosimane o tla ba bolela kafa mosadi a tsoenyang kateng. Ge mosimane a se na go bolela kafa mosadi a sa utloeng kateng. Ba tla botsa mosetsana gore a tso tsothle go utloa kafa mosetsana a boletseng ka teng. Batsoadi go kopana e le bona. Ba tla sokosokana e le bona ba be ba bona gore go a tsoanela gore bana ba ka kgaogana, gongoe nyala. Ge ba dumalana gore ga ba tsoana go kgaogana. Ba tla bontsha bana mabaka a gore ba se kgothane, gore ga go molemo gore ka ba kgaogane. Ba tla ba bontsha ke batho, gore lesika la rona ga se

253

lele ka nyaloang. Ga le lokelos ke sepe. Ba buoa ba gatella dilo tse fa pele ga mosimane le mosetsana ba nyetsa ditiro tsa mosetsana ge a sa thlokomele kafa mosimane a mmolelang kateng. Ba ba ba mmolela gore ge mosimane a ka tlisa polelo e gape fa o tla go tlogela. Re tla mo athlolela gore a go tlogale.

3

Ge batsoadi ba sa utloane, ka polelo kgang e tla ea koa kgotleng la kgosana ea bona. Ke gore eanong e tsoanetse gore eanong eo go utloia ke batho ba bantsi. Batsoadi ba mosimane ba tla fete ba bolela kafa mosimane a sa utloaneng le mosetsana kateng. Ge ba se na go bolela jalo, go tla bodioa mosimane kafa a sa utloaneng le mosadi kateng. Ge a se na go bolela, ba tla botsa mosetsana ge mosetsana a se na go bolela ba botsa batsoadi ba mosetsana gore a mosimane ga a ise a ba bebele kgang e. Ge a se na go e le bebele le dirileng.

Go tloga fo ba tla botsa batsoadi gore koa kgorong ea lona le dirileng, le buile kgang e jang. Le e tlietse ka lebaka lang fa. Ge ba se na go utloa gore ba tsamaisitse kgang e eang. Le lona le kgotla le le sa ntse le tla leka gore a bana ba se kgaogane. Ba tla ba bontsha mabaka a gore ge batho ba kgaogana ga go a siama. Ba tla senyega leina. Le batho ba tla ba tshaga. Ge batsoadi ba bona ba dumela gore bana ba se kgaogane ga ba ke ba kgaogana. Lekgotla le tla ba bontsa mabaka. Janong ramosetsana ene o tla o-tloa nku. Ke gore o bontshioa molato oa ngoana oa gagoe. O phuthile batho a ba tlogedisa ditiro tsa bona. Ka go sa utloeng gagoe. Nku ena e joca fa kgotleng, ke batho ba neng ba buoa kgang e le ba neng ba tlile go tlo utloela. Ge batsoadi ba mosimane gongoe ba mosetsana ba sa dumela kgang ea lekgotla le e ea pele koa k kgotleng le mošate. Ge kgang e se na go tsena koa mosate, morena k tla botsa batsoadi ba mosimane kafa mosimane a ba ipegeletseng kateng. Go tloga fo o tla botsa mosimane go tlo ga go k o tla botsa mosetsana gore a gontse jaaka ge mosimane le batsoadi ba gagoe ba bolela. Go tloga fo eanong go tla bodioa batsoadi ba mosetsana gore a mosimane ga a ise a ba bolele sepe ka ga mosetsana. Ge ba se na go budioa bab bothle. Janong go budioa kgosana gore ene o rileng ge a se na go utloa kgang e. Ge a se na go bolela kafa a utloeleng kateng. Morena le ene o tla bontsha bana mabaka a gore

4

RM/

253

ga go molemo gore ba kgaogane. Fa go na go tla ikathlola mosimane gore a o tlogela mosetsana, gongoe mosetsana gore a o tlogela mosimane. Ge ba dumela go itsoarellana, ba tla itsoarellana ba tla kgaogana fa pele ga kgosi. Ge ba sa dumele go itsoarellana ba tla kgaogana fa pele ga kgosi. Ge ba kgaogana eanong go iwa e koa
5 dulong tse ba nang le tsona. Bana mabele dikgomo le tse dingoe, koa ntle go diaparo tsa mosadi fela. Tso tsothle di boela monna. Ramcsetšana a be a otloa kgomo mo godimo ga ngoana oa gagoe ea sa utloeng. Kgomo e jeoa fa kgotleng.

Mosadi ge a thlala monna o tsoanetse gore a bolela mabaka a thlalang monna ka ona. Ge monna a sa mo thlokomele ge monna o mo itaeta thata, ge monna a laola dilo tse a sa tsoanang gore a di laole. Mosadi o tsoanetse gore a bolele e dilo tse fa pele ga lekgotla la morena, ke gona a ka dumeloang gore a ka thlala monna. Le dilo di tla moela, monna a se ke a bona sepe sa tsona koa ntle go diaparo tsa gagoe fela. Monna gape a be a jelo a kgomo mo kgotle-
ng.

Mosadi le ene ge a thlala o tla bontshioa mabaka a gore ge a kgaogana le monna ga go pila, ba tla tshogoa ke batho gape ba tla senyega leina. O tsoanetse gore a itshoke le ge bile a bogisega. A se ke a fela pelo ka pele. Fela gantsi-ntsi batho ga ba tise go thlala, ka gore ba tshaba temana e. Ge monna a thlala mosadi dilo tso tsothle di boela mosadi ene ga a bone sepe. Ge mosadi a thlala monna dilo tso tsothle di boela monna, mosadi o tse a fela. Ke ka mo go leng thata gore ba tise go thlalana. Le ge monna a rata go tlogela mosadi a palloang. Le mosadi le ene jalo fela.
6 Fa gongoe monna o thlala mosadi ka mokgoa oa go tsamasa gongoe go nna le banna ba bangoe. Fa gongoe monna a ka bona mosadi a tsetse ngoana, mme a se itse gore o a mo tsala le mang. Fa gongoe mosadi o paloa ke tiro ea ntlu ea gagoe, le motlapa fela. A sa kgathale gore a gona le monna gongoe nyala. A ikela fela ka tsela ea gagoe ga makale ga ga fa gongoe le monna oa gagoe o bona dijo ka tshokolo fela. Monna o tla buoa a be a lapa. Nthu ea gagoe o fithela e thlakathlakane go se na boloka leoto. Dikobo di lepellitsoe mo foroising. Dijana le dipitsana di tletse lapa, go busa dimpya le di-
kgogo, le dikolobe. Mabotana a lapa a phomegile lapa le

RM/

253

kgobogile. Go sepila, go befela motho, le dijo tsa teng o ka be oa di tshaba go di ja. Dilo tse fa gongoe di a tle di befele monna di ire gore a be a tlogele mosadi ese gore monna o a rata go mo tlogela. Ditiro tsa mosadi ke tsona di dirang gore a be a ~~xx~~ mo tlogele. Le ge e ne e se maikaelo agagoe. Ke gore ditiro le mekgoa ea mosadi ga e mo kgathla. Ge monna tlogela mosadi ka mokgoa o tsaea dikgomo fela ntlu le bana o ba tlogella mosadi, ge mosadi a koba bana. Ke gona monna a ka batsaea. Ka tsela e, ga go se koe, gongoe go isa o mongoe koa kgotleng. Ga gona motho ea ka dirang motho ea motlapa gore a ne thata, ge ese a tsetsoe.

7

Moseroa le Modise. Modise o kile a nyala mosadi a bidioa Moseroa, ngoana oa Ramama le Sejeng. Erile ge ba se na go nyalana ba fetsa ngoaga ba ntse ba le mmogo. Ge ba se na go tshola ngoana oa mosimane. Modise a be a ea makgoeng. Morago ga kgoedi tse tharo monna a ntse a ile makgoeng, ngoana oa bona a be a soa. Ntatagoe a se ke a be a tlo go mo tshidisa. Ntatagoe a nna sebaka sa ngoaga tse tharo a ntse a ile makgoeng. Mosadi koa morago, a be a ngongorega gore monna ge a sa tle gae keeng. Go ka be go le kaone ge monna a ka be a sule. Bo-matsoalagoe ba re, gore itshoke, mosadi a be a tshoke a nyaloa ke monna o mongoe, a tshola le ene bana ba babedi. Modise ene a nna nyaga tse di supang mo nageng, ka ngoaga oa boagate a be a tla gae. Ge a tla gae, ga utloala gore o na a nyetse mo nageng koa a neng a ntse a ntse teng. Ge a tla gae, a kgaogana le mosadi ea neng a mo nyetse mo nageng. Ge a tsena mo gae a be a batla Moseroa mosadi oa gagoe oa dikgomo. Batswadi ba gagoe ba mmolela gore Moseroa o nyetse ke banna ba bangoe o na a go thlobogile. Modise a re, "A ka nthloboga jang, ke ntse ke sa soa ke phela"? A ba bolela gore oa mmatla. Ge malatsi a mabedi a se na go feta. Modise a be a roma Rangoanagoe go bitsa Moseroa gore monna oa gagoe oa mmatla. Moseroa a fete a gana.

8

Rangoanagoe a booa a fete a bolela Modise gore Moseroa oa gana, a re "Ga o bolo go mo tlogela ke sebaka". Modise a bolela batsoadi ba gagoe ka fa Moseroa a mo arabileng ka teng. Batsoadi ba gagoe ba bitsa bo-rangoanago, le bo-rakgadiago le bo-mangoanago Modise ba fete ba ba bolela kafa Modise a batlang mosadi a oa gagoe kateng.

RM/

Ge ba se na go utloa kafa Modise a batlang mosadi kateng, ba

dumalana le Modise ba re "Mosadi eo o nyetse ka dikgomo, ga se gore ge monna a na a ile makgoeng a tsere lebaka teng. Mosadi a ka ititela boithatelo ga go makatse ge gore monna o tsere a le lekanankang, ge a sa ntse a a phela. Mosadi o tsoanetse gore a mo letele, a se ke a itirela boithatelo". Ke go go ntshioa maloma go le mangoanago Modise gore ba eo go botsa ka ga Moseroa, koa bagolong ba ga Moseroa. Ge ba tsena koa bo Moseroa ba fete ba bolela kafa ba romiloeng kateng. Batsoadi ba Moseroa ge ba se na go utloa kgang e, bona ba re, "Mosadi ke oa lona, re mole athloletse ga a nne le rona, le ge monna oa gagoe a mo tlogela ga a mo tlogela le rona, o mo tlogetse le k lona koa lona. f Le ge eanong a nyaloa ke monna ea nang le ene eanong, monna o ga mo fithlela o mo fithletse koa lona. Rona re le ba ramosetsana ga re na molato, ebileg ga re na sepe le mosetsana. Ke mosadi oa lona le mo nyetse go fedile.

9 Le batlang mo go rona, gape ga re itse ge mosadi eo a nyetsoe, ka gore ga le ea re bolela sepe ge eka ba o ikopantse le monna eo mongoe fela. Ba bosetsa dikgong go beng ba bona, ge ba tsena ba fete ba bolela ka fa ba ramosetsana ba buileng kateng. Ge ba se na go utloa ba di bolela Modise gore dikgang ke tseo. Ba ramosetsana ga ba ake, molato ke oa rona, ga reea begela mosadi ge a fofa le monna ea nang nae eanong. Ba be ba re, "Go tsoanetse gore go sekisioa monna eo a tsereng mosadi eanong". Go be go romioa malomago Modise ko ene, go mmolela gore o batlega koa kgorong ea bo Modise ka moso. Ka moso monna eo a bidioa Rakhudu a be a tla koa kgorong eo. A fithlela ba setse ba mo letile ge a se na go fithla, malomago Modise a mmolela kafa a na a romiloe ko ene kateng. A mmitsa ka leina a re "Rakhudu, Rakhudu" Rakhudu a araba a re "Ntata ke fano" Rakhudu o molato, mosadi eo o mo nyetse, o mo nyadisitsoe ke mang? Rakhudu a bolela gore o mo inyadisitse. A mmotsa gape gore a o no o sa itse ge a na le monna? Rakhudu a re, "Erile ke bua le k mosadi a nthasa ea re, monna oa gagoe ke sebaka a ntse a ile makgoeng, ga ke thlele ke na sepe le ene". A mmotsa gape gore k erile ge o ntsha mosetsana kafa lapeng o mo ntshitse jang, nna mongogoe ke le koano. Ke sa itse sepe, a o bona gore

10 o molato go tsena ntlu mong oa eona a seo. Rakhudu a ipona molato, ge a tsene motlung ea monna o mongoe a be a mo tseela mosadi.

Ge ba se na go bona Rakhudu molato, ba mo athlola kgomo tse tharo, le mosadi ba mo tsaea. Ge mosadi a tsoanetse a tla gae. A gana go tla gae, a re ga a thlole arata monna oa gagoe oa pele, Modise gore o tshamikile ka ene. Ba rasa Modise bars, mosadi ke eo oa gana o ka ipona ka nosi e anong. Ga o bologona mo nageng, o be o tseeloe ke bolekanane ba gago mosadi. Modise le ene a be a re, Ge mosadi a gana nka se ke ka re sepe. A ka tsamaea le monna eo oa gagoe a ea koa eang teng ke tla bona mosadi ke nyala. Tsa be di kgaogana Modise le Moseroa. Dikgomo tse di duedisitsoeng Rakhudu tsa be di fioa Modise gore a thloboge mosadi oa gagoe ka tsona. Ba be ba bolaea ea boraro gore le bona ba noe mono. Modise a be a boela koa makgoeng go batla tiro gore a tle a re a jake, jake e tle re mothla a bonang mosadi a be a jakile. Fela lesika la gabo la mo nyatsa thata gore ga se motho oa sepe, o senya leina la bona ka go tsamaea a nyala le naga.

- 11 Ntladi le Motsei: Monna o mongoe a bidioa Ntladi o kile a nyala mosadi a bidioa Motsei a mo inyadisa fela bagolo bagagoe ba sa rate. Ntladi a bolela fela gore ene oa mo rata. Batsoadi ba gagoe ba mmolela gore batsoadi ba Motsei ke sika le le sa siamang, ba loa thata, ga ba utloane le batho ba bangoe. Ntladi a fela a sa tsee mo batsoadi batsoadi ba gagoe ba bolelang teng. Koa morago batsoadi ba gagoe ba mo athlolela gore a ka nyala Motsei. Ge a se na go nyala Motsei a be a fuduga fa batsoadi ba gagoe a eo go nna le bo ratsoalagoe. Ge a ntse a na le bona tsatsi le lengoe, ba be ba mmetsa thata gore a be a loale. Ge a se na go fola, a be a ea koa batsoading ba gagoe a ba bolela gore bo ratsoala gore ba mmeditse gore a be a loale. Banong o batla gore a kgaogane le ngoana oa bona. Ge e le gore a ne le ene, tsatsi le lengoe ba tla mmolaea. Batsoadi ba gagoe ba mmolela gore re go boleletse gore lesika leo ga le a siama le eseng ka gope. Ba mmolela gore hona ga na sepe, thata ke ea gagoe, ge a thlala a ka nna a thlala go tsoa fela mo ene. Gape ba mmolela gore kang ea gagoe a se ke a e ba bolela, ka gore ke thato ea gagoe o rile o oa rata, go nyala Motsei. Ntladi a be a ea go bolela rangoagoe kang e, gore ene o rata go tlogela Motsei ka gore batsoadi ba

- 12 gagoe ba loa that, le gona ba setse ba mmpiditse gore ke be ke loale. Rangoanagoe a mmolela gore o tsoanetse gore a bolele ntatagoe pele a tlogela Motsei, ka gore dikgomo le dilo tso tsothle di tla sala Motsei. Ntladi a bolela rangoanagoe gore o boleletse ntatagoe a re, ga a na sepe le kgang eo. Rangoanagos a ea le Ntladi ko ntatagoe a fete a mmotsa kgang e. Mogoloe ntatago Ntladi a re ga ke na sepe le kgang e, ke boleletse Ntladi a re, Ga ke na sepe le kgang e, ke boleletse Ntladi gore lesika le la Raseroka ga le a siama, o dirile thato ea gago. Ge e le nna Ntladi a ka bona ka fa a ka tsoang ka teng. Borre ba re, ngoana go a lela legodu oa le neoa ke leo le ea mo ja sanong. Nte a fye fela ke gona a tla bonang gore go dira thato ea gago ntsoe ke mmolelets ga go a siama. Rangoanagoe a rapela Ntladi ga se ke ga thusa sepe. Ntatagoe a gana nang nang oa banyana, rangoanagoe a be a thloboga. Koa morago rangoanagoe a be a tsamasa le Ntladi go mo laela koa bogoeagoe. Ge ba tsena j koa teng, batsoadi ba Motsei ba be ba gakala rangoanago Ntladi ba be ba mmolela gore ke ene a senyang Ntladi, ga a thlole a utloana le bona ka bakeng la gore o tsamasa le rangoanagoe, o mo fa melao e sa utloaneng le ea bona. Ntladi le ene a be a gakala thata, gore ge ba re, ba mo
- 13 tsoara ba mmetsa a tshaba a ea makgoeng a ela ruri, la thla rangoanagoe fela mo sebakeng. Dikgomo le dilo tse dingoe tsa soella. Rangoanagoe a re, ke ea leka a thlola, a fela fela mo sebakeng. La bofelo a thloma dithlako, mme ene a nyatsa mogoloe gore a ka be a sekile ngoana le ge ngoana a dirile thato ea gago. Ge a rialo a gakatse mogoloe bogolo bogolo a se ke a thlole a utloana le ene. Mogoloe a mmolele gore ka o tsoa koa teng le ene o tso tshaba o ne o tshabelang, o ka be nne o e thlabane. E be e re o bolela e be e le gore o e thlabane. Nka be ke go utloa, dikgomo tse o nte di soele, ga dire sepe, di lathliloe ke ngoana ee sa utloeng, ke ntse ke mmolela gore golo fo ga go tsenoe go oa baba, a re, ene o tla tsena. Ke eo o tshabile di soeletse. Ntladi o tla otloa ke lefatahe ge erile ke mmolela a se ke a tsasa sepe sa tse ke di mmolelang. Borre ba re, ngoana ea sa utloeng o oela dikomeng a re dikoma ke tsa abo oa di itse. Ke eo ge nnaka o oetse a re, tlolobu, ka thlogo. Ge a ino ga ga a thlex a na le go

gadima tiro ea gagoe e masoe. Le go ikothlaba ga a thle a ikothlaea o tshaba fela, le go ikakanya a sa ikakanya.

14

Kgaogano ea lesa. Ge motho a tlogeloa ke eo mongoe a soa, monna gongoe mosadi o tsoanetse gore a ne a roulele monna gongoe mosadi oa gagoe. O tsoanetse gore a ne kgoedi a ntse a na fa utlung ea gagoe, a sa sebetse sepe. Lesika la gabo le tsoanetse gore le mo thusa, ditiro tsa gagoe. Ga a tsamae mo motseng le mo bathong ge a ise a fetse sebaka sa kgoedi. Ge a se na go fetse kgoedi. Monna gongoe mosadi le bana ba tsoanetse gore ba beoloe ba thlosiwe meriri ka legare. Ge ba se na go beoloe, monna gongoe mosadi o tsaea mogaga (sethlare) se se na go tnujioa se thlakantsoe le metsi a thlapa ka sona gore a ikgagaele a tloge masoe a lesa, le gore a se ke a thatafatsa lefatshe. Ge a se na go thlapa ka mogaga sanong o dumeloa gore a ka tsamaea mo batho, le mo motseng le mo nageng. Pele le gona a ise a tsamae o tsaea mogaga, o neng a thlapa ka ona a tsamaea a o gasa le ditsela tse di tsamaeang mo motseng. Ge a se na go etsa jalo janong sebaka sa gagoe sa go nna golo go le gongoe go fetile, a ka tsamaea le batho, le mo bathong. Fela go roula ga gagoe go go ise go fele o tsoanetse gore a ne nyaga tse tharo tse nne. Ke gona a ka beng a feditse le gore ge a rata a ka nyala gongoe a nyaloa. Ga dumeloe gore a ka na ngoaga fela, a be a nyala, gongoe a nyaloa. O tsaea sebaka.

15 Ge monna a soeloa ke mosadi ge mona mosadi eo, a le teng ke ene a nyaloang ke monna eo gore a tlo tshola bana ba mogoloe. Ene ga a ntsho dibe bogadi. Ge go se na ope, monna eo a ka batla mosadi o sele g fele. Ge a batla mosadi o sele, mosadi eo, ene o tsoeloa ke bogadi. Ge mosadi a setsoe ke monna o nyaloa ke mogoloe monna eo, gongoe mona monna eo. Fela ge ba sa rate go mo nyala, ga ba mo nyale. Ke gore ba tshola bana ba mogoloe bona, gongoe mona bona fela. Le ge go ba sa nyale mosadi eo, ba tla mo solofela thata ga a ke a thloka sepe. Le ge a tllile go batlhoa ke monna o mongoe ~~amag~~ eseng oa lesika la bona. Ga ba re sepe, fela o mmatlha mo go bona, bogadi ke a bontsha o bontshetsa bona. Monna ge a soetse ke mosadi ge go ntshioa seantlu, ga se ke se ganoa.

RM/ Fela fa gongoe go a tle go ganne a batsoadi ba mosetsana ge ba bone,

16

mosimane a sa tshole ngoana oa bona sentle. Ba bona gore ngoana oa bona o na sokela, a sa phele ka fa ba neng ba rata ka teng. Fela ge ba bono, a ne a phele pila. Ge seantlu se le teng, se tla tla ka pele, pelele fela koa ntle ga go diega. Ke gore bana ba ga mogoloe ba ka bogisega, o tsoanetse gore a ba solofele, a ba ba balle. Ba se ke ba thloathloaga, ba itse gore ba na le mangoana a bona. Ge mosadi a nyetsoe mme a soeloa ke monna o nna fela koa a nyetsoeng teng. Ge monna oa gagoe a se na bo monae, ba ba ka mo nyalang. O na fela koa teng, le ge a sa ntse a le mofya. Ke kgoana oa koa teng ka gore o nyetsoe ka dikgomo dikgomo tae di ne di reka bana. Ge a se na bana dikgomo di rekile ene. A ka se ke a thlole a booa. O ntse o ntse. Ge a nyaloa ke motho o sele o ntshedisoa bogadi, fela ge a nyaloa ke bo mona monna oa gagoe, gongoe ntsaloe ga a ntshedisoa bogadi. Ke gore o tshola bana ba mogoloe gongoe ntsalae.

Mosadi eo ge a nyaloa ke mona monna oa gagoe gore mogoloe o na fela mo tlung ea gagoe. Ge a nyaloa ke monna o se le fele ke gona a ka tlogelang ntlu e, ge monna so a sa rate gona mo eona. Ge monna eo a rata go nna mo eona oa nna, ga thibeloe ke ope. Ge mosadi eo erile monna a soa, a be a na le ene, bana bana ke ba monna oa pele, bana ba ba tla tsaloang koa morago, ke bo mona ba, dikgomo tsa bona ga di thlakane. Le ge a nyetsoe ke mogoloe monna oa gagoe, bana ba pele e ntse e le bo mogoloe ba ba tla tsaloang morago, kgomo tsa bona ga di thlakane. Mosadi eo le ge a nyetsoe ke mogoe oa monna oa gagoe ke mo ea gagoe le mosadi oa mogoloe ene monna oa mo nyetseng eaneng.

17

Ke mosadi ea motlana, o itse fela gore o nyetsoe ke mogoloe le gore a tle a tshole bana ba monae. Ba se ke ba thloathloaga. Ge mosadi eo a se nyaloa mme a itsalla bana fele, le banna ba bangoe, fo ga go kaioe, gore ke bofefe. Ke gore monna oa gagoe o sule ga a na ea ka mo nyalang. Bana ba le bona ke ba banyane mo ba pele. Bona ga ba na dikgomo ka gore ga ba na ntata bona. Fela ge ba se na go gola, ba tla bonoa ke bo mogoloe bona ka go ba thusa ka ga ba tsoaisa dinamanyane gore le bo na ba tle ba phele, ka gore ke ke bana ba uma bona.

Mosadi go a soetsoe ke monna ga a ke a boela koa abo, o nna fela koa nyetsoeng teng. Ge a tloga koa teng, ke ge a nyaloa ke batho ba sele. Ke gona ba motsaang, ba sa le ene koa bona, ka gore ba mo ntsheditse bogadi. Fela ge a na le bona ga ba tsamae le ene, go ka tsamasa ba banyane gore ba tle ba se ke ba thloathloaga. Ge ba se na go gola ba boela koa bona mogolo, koa dikgomo tsa ntata bona di leng teng. Monna eo a nyetseng mmabo, ga a na thata mo baneng ba. Fa gongwe go ntshioa kgomo, gore e tle e gameloe bana ba e tla ga booa ge ba godile. Le bona ba a boela koa bona mogolo.